

Bakarrik dihardu egun musika egiten, musika ematen. Harat-honat. Baina beti lekuak, denborak eta doinuak partekatzeko xedez. Esperientziak “konfrontatzeak” aberasten du musikari modura.

TESTUA | **GORKA EROSTARBE LEUNDA**
ARGAZKIA | **DANI BLANCO**

Lotsatitzat du bere burua Paxkal Irigoyenek (Ainhize-Monjolose, Nafarroa Beherea, 1988). Ez oholtzan bakarrik; apal hitz egiten du, intonazio kantari leun batez. Baina ez horregatik konbikziorik gabe. Lau bat hilabete egin ditu Zumarraga-Urretxun bizitzen, Gipuzkoan. Eta hango taberna batean hartu gaitu: “Maite ditut tabernak kontzertuak emateko ere”. Makina bat musika proiektutan aritua da: dozenatik gora – Tud, Zezenaren taldea, Behi Bideko Andere Xuriak...–, baina 2017an plazaratu zuen lehen diskoa bere izenez: *Kontsumo produkto*. Produkto izatetik urrun, bazter ugari ezagutu, haietan esperientziak bildu eta berea ematea du laket. Europan barrena bidaiatzea eta esperientziak biltzea du orain egitekoa. Bartzelona, Italia, Berlin... Datorrena datorrela.

Musikari alderraitzat duzu zure burua?

Baietz esango nuke. Azkenaldian bakarrik ari naiz musika egiten, ohitura hori hartu dut, eta bakarrik aritzean errazagoa da mugitzea. Ez ditu gauza onak soilik, baina alde on horietako bat da arintasuna, mugikortasuna, ez duzu talde batean aritzeak duen pisua, konplexutasuna.

Batetik bestera joate horretan zer ikasten du musikari batek?

Ezinbestean zure erosotasun eremutik ateratzea dakar, publiko berri eta desberdinen aurrean aritzea, eta horrek esperientzia berriak ematen dizkio musikariari.

Europara joateko asmoa duzu orain. Musika esperientzia berrien bila?

Benoa, datorrena datorrela, baina gustatuko litzaidake jende berria, musikari berriak eta musika berriak ezagutzea, bistan da. Gauzak ikasi nahi nituzke, ideiak pilatu eta horrekin guztiarekin disko berri bat atera, zergatik ez. Hori bai, auskalo nola izango den prozesua.

Zuk bezala hainbeste musika instrumentu jotzen dituenak, zer eramaten du kanpora luzerako doanean?

Bidaia honetarako erosi dut zaku handi bat, eta hor sartzen dut saxofoia, sintetizadorea, mahaia, kableak... Ahal den guztia. Pianoa ez. Baina gitarra bai, beti bizkar gainean.

Zumarraga-Urretxun ibili zarelarik hiruzpalau emanaldi ikus-entzun dizkizugu, eta guztiak aski desberdinak. Txost! taldearekin aritu zara, baita Albarekin ere. Hala ulertzen duzu musika, beste musikariekin kolaboratzea, partekatzea?

Bai. Besteekin aritzea da musika, ikasten dituztu kanta eta molde berriak, eta denbora eta leku bat partekatzen duzu hala. Baidira musika batzuk gustukoagoak egiteko entzuteko baino, eta alde-rantziz ere gertatzen da, baina jende onarekin topatzen zarelarik zergatik ez... Txost!-ekin izugarri-zeko askatasuna izan dut nire ekarpe-

na egiteko, hasieran gauza txikiak eginez eta poliki-poliki taldearen soinuaren sartuz. Haiek ere hala ibiltzen dira, doinuak libreki joz eta ederra da hori. Alba taldearen disko berria aurki aterako da, badi-tuzte bi kanta zeinetan tronpeta agertzen den eta zuzeneko horretan eskatu zidaten tronpetaren zati horiek egin nitzan. Eta asko gozatu nuen, ikaragarriko kontzertua eman baitzuten.

Dantza ikuskizun baterako musika ere aurkeztu zenuen zinema aretoan. Zuk konposaturiko musika entzun zen, iluntasun erabatekoan, baina ez zuzenean joa.

Senpereko dantza konpainia bat da Elirale, eta *Artha* dantza ikuskizuna ondu zuten. Galdegin zidaten soinu banda sortzea eta musika hori sortu nuen iaz. Ikusgarriaren dako musika da, zuzenekoetarako. Nik disko batean ere bildu nahi nuen, ohitura hori baitut. Ez dakit erabaki ona den edo ez hori gaur egun, baina... nik hala nahi nuen. Urtebetez-edo aritu nintzen musika bat sortzen eta gero ez

“

Saiatzen naiz muga estilistikorik ez izaten, dena sartzen baitugu lauki txikietan

da interneten entzuteko aukerarik ere. Eta beharra sentitu dut erakusteko egin dudana lana. Gaur egun ikusgarriarekin batera entzuten ahal da, eta horregatik egin genuen zinema aretoan musikaren beraren entzunaldia, ilunpetan. Urruñan eman genuen Zinegin festibala kari, eta Zumarragan ere bai, Kalegorrian elkartearen laguntzarekin.

PAXKAL IRIGOYEN, MUSIKARIA

*"Publikoaren
isiltasuna gehiegizkoa
ere izan liteke"*

Halako emanaldiak errepikatzea gus- tatuko litzaizuke?

Bai, baina interneten egotea nahi nuke. Internet da musika zabaltzeko manera onena. Eta era berean da manera onena diskorik ez saltzeko. Zineman entzutea-rena izan da tarteko zerbait baina jakinik ez dela manerarik onena diskorik saltzeko. Baina bada manera berri bat musika entzuteko. Egun sakelakotik entzuten baitugu ia dena, eta kalean, alboan trafiko-koa dugula eta jendea builaka...

Zineman ez, gaztetxean baizik, eman duzu berriki Josu Martinezek berres- kuratutako Gure sorlekuaren bila filmari zuk jarritako musika. Hori bai zuzenean emana.

Iazko urrian eskatu zidaten hari musika jartzeko. Filmaren bertsio laburrago bat musikatu nuen, eta pentsatu nuen ondo legokeela zuzenean ere ematea, irudiekin batera eta hara...

Beste batean maitasun kanten zure moldaketekin osatu zenuen kontzer- tua, taberna batean. Egun ez dira boga oneko maitasun kantak...

Tira, maitasun kantak baino gehiago izan ziren emozionatzen gaituzten kanten bertsioak; baina egia da horietako asko maitasun kantak zirela. Badira kanta batzuk denok hasten garenak boz goran abesten. Horietan jarri nahi nuen fokua. Taldetasunean abesten diren horietan, nahiz eta ez diren *hit* izateko sortuak izan. Eta halakoak taberna edo giro batean ematea da konfrontatzeko modu bat, ea jendeak zein erreakzio...

Musika ulertzeko zure ikuspegi zaba- laren seinale da hori guztia.

Saiatzen naiz muga estilistikorik ez izaten, dena sartzen baitugu lauki txikietan. Eta hitz batek hainbeste gauza esan ditzake era berean. Rocka hartzen badugu; denek egiten dute, dugu, rocka. Rockak zer esan nahi duen ere ez daukat garbi egun.

Baina saiatzen zara estilo anitzetara zabaltzen...

Joera dugu gaztetatik estilo bat edo beste ez zaigula gustatzen esateko, eta agian da ez dakigulako sartzen estilo horretan, ez dakigulako dantzatzeko edo hura jotzen... saiatzen naiz belarriak irekita izaten, besterik gabe.

Zure kontzertuetan jendeak dantza gehiago egitea gustatuko litzaizuke?

Bai, nire musikan alde hori nahiko nuke landu, ez bairik gabe, jendea horrantz eramateko poliki-poliki. Dantzari talde batekin ibili naiz dozena bat urtez, eta anitz egiten dute dantzan, taldean, barrik, bikotean... nahi duzun moduan. Festa egiteko manera onena da.

Berdin jotzen duzu tabernan, gazte- txean, kalean, zinema aretoan?

Ez bortxaz. Niretzat garrantzitsuena ongi pasatzea da. Eta hori baldintza ekonomikoek haragokoa da, nola zaintzen zaituzten, errespetatzen den zuk egiten duzuna, baldintza teknikoak... Baldintza ekonomikoek ez dute beti asebetetzen, nahiz eta garrantzitsuak izan. Beste zerbaiten bila ere ibiltzen gara. Leku batzuetan isiltasunean entzuten zaituzte, eta ederra da hori, baina batzuetan publikoaren isiltasuna gehiegizkoa ere izan liteke.

Aitzitik, gaur egun musikariak asko kexatzen dira publikoaren isiltasun ezaz.

Normalean gure proiektuak nahiko errespetatuak izan dira, intimistak izan direlarik. Beste batzuetan hain intimistak izan gabe isiltasun larregizko bat nabaritu dugu. Baina isiltasuna bilatu dugunean halako espazioetara joan gara; eta hala ere izan dugu esperientzia txarren bat edo beste, baina guk geuk ere ikasi dugu gauzak hobeto hartzen eta hobeto lantzen.

Kontsumo produktu zure lehen dis- koak oihartzuna izan zuen. Musika, kultura, kontsumo produktu soil bihurtu dugu?

Bihurtu badugu, aspaldi bihurtu genuen, baina gehiago ari ginen internetek musikan izan duen eraginaz. Badira musikan gauza eder harrigarriak egiten direnak, eta maleruski horien berri internetez jasotzen dugu. Hori da kontradikzio nagusia. *Badok* atarian egunero ibiltzen bazara, topatzen dituzu musika talde eta doinu harrigarri batzuk, eta ez dut uste hori kontsumo produktu soil denik.

Internet bizi duzu kontraesan handi modura?

Bai. Izugarrizko tresna da, baina ikusten duzu gauzak aldatu direla eta aldatuko

direla... Eta, teknologia nola erabiltzen dugun da kontua. Askotan hor ikusten dut jendea zuzenekoetan sakelakoari begira, edo irudiak atera eta atera...

Ez zaizu gustatzen batere irudiak ate- ra diezazkizuten, ezta?

Ez, batere ez. Esan izan dut mikrofonotik ere, baina ez dakit hori den bidea. Batzuetan emanaldiaren aurretik egiten nuen *performance* txiki bat, eta mezua beste era batera pasatzen saiatzen nintzen. Zenbaitzuk gaizki hartu izan didate. "Nor zara zu hori esateko? Askatasun bat kentzen diguzu...", halakoak. Orain noizbehinka esaten dut eta noizbehinka paso.

Badok askotan aipatzen duzu. Tresna garrantzitsua iruditzen zaizu?

Bai, behar zen halako tresna bat. *Badok*-en bazen artikulua bat esaten zue-na gutxi asko betikoa: "Izan zen Ez Dok Amairu, izan zen RRVa... noiz izango da hurrengo iraultza?". Niretzako *Badok* izan da, horrelaxe. Internet sartu den moduan hura izan da iraultzarik handiena munda-

duan azken hamabost urtean; gizarte guztia irauli du. Eta euskal musikan izan den gauzarik onena izan da *Badok*. Bestela interneten galdua zen euskal musika.

“

Niretzat garrantzitsuena ongi pasatzea da. Eta hori baldintza ekonomikoek haragokoa da

Batez ere euskal mu- sika entzuten duzu?

Azkenaldi luzean bai. Atzerriko musika bat entzuten baduzu, gehienetan izaten da makinaria handi

batek bidea prestatu diolako zuk entzun dezazun. Eta sarri makinaria horren atzean dagoena ez da bortxaz kanta den bezain polita. Munduan musika on asko dago, ez da dudarik, baina gure belarrietara iristen bada... horretarako bidea izan duelako da gehienetan; begien parera iristen zaizkigun politikarien irudiak bezala. Hala ere gauza batzuk beti entzuten ditut, garai batean entzuten nituenak, esaterako Björk.

European zehar bidaia egin eta gero zerekin zinateke gustura?

Gustatuko litzaidake konfrontazio berriak gaintzea, leku eta jende berriaren aurrean. Musikalki eta eszenikoki konfrontazio batzuk gaintzea. Lotsa geruzaz geruza kentzen den zerbait da. Oraindik lotsa handia sentitzen baitut agertoki gainean. Denborarekin okertu ere egin zait, gainera. ●